

Lietuvoje maždaug pusė gyventojų neskaity knygų

Orinta Barkauskaitė, 2005 kovo mėn. 9 d.

<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=6214023>

Lietuva pagal savo raštingumo rodiklius grįžta į devynioliktą amžių. Tai pristatydamą Seimo užsakymu atliktą sociologinį tyrimą "Skaitymas, kryptingumas ir poreikiai" sakė Liberalų ir centro frakcijos narė Dalia Teišerskytė, priklausanti parlamentiniam Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui.

“Pasaulyje dvidešimt pirmas amžius laikomas informaciniu amžiumi, mokymosi visą gyvenimą amžiumi, o mes grįžtame į devynioliktąjį – matomi panašūs rodikliai”, - sakė D. Teišerskytė, pridurdama, kad iš tyrimo paaiškėjo, jog Lietuvoje knygų ir spaudos skaitymą keičia muilo operos, populiarioji kultūra iš JAV arba Rusijos, interneto kultūra.

Sociologinę tyrimo dalį pristatęs socialinių mokslų daktaras Tadas Tamošiūnas sakė, kad tyrimas atskleidė apverktiną šalies būklę – trečdalis gyventojų neskaity nei knygų, nei spaudos. Be to, iš likusiųjų dviejų trečdalių, nemažą dalį sudaro 16 – 25 metų amžiaus žmonės, kurie vis dar mokosi, tad jie skaito privalomąją literatūrą. Tad galima daryti išvadą, kad maždaug pusė visuomenės neskaity knygų.

Iš tyrimo taip pat paaiškėjo, kad moterys Lietuvoje skaito daugiausiai – daugiau, dažniau ir įvairiau nei vyrai, kurie raštingumo prasme stipriai atsilieka nuo moterų.

Neskaitančių ženkliai daugėja senstant - dėl lėšų trūkumo pensinio amžiaus žmonės negali užsiprenumeruoti ar nusipirkti spaudos leidinių, knygų.

Beje, tyrimas parodė, kad daugiau skaito tie, kurių pajamos viršija 600 Lt.

Spaudos skaitymas, kaip ir buvo tikėtasi, priklauso nuo išsimokslinimo – aukštąjį išsilavinimą turintys žmonės skaito tris kartus dažniau nei jo neturintys.

Dažniau skaito didžiųjų miestų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos), mažiau - kaimiškų vietovių ir miestelių gyventojai. Be to, kaime populiarsnė rekreacinė literatūra (tai meilės romanai, nuotykinė ir fantastinė literatūra), tačiau intelektualia proza ar publicistika domimasi mažai. Kita vertus, čia nemažai įtakos turi ir tai, kad kaimiškų vietovių bibliotekų būklė apverktina.

Tiriant moksleivių skaitomumą, išryškėjo šeimos įtaka vaiko skaitomumui - moksleivių įpročiai priklauso nuo to, ar namie skaito tėvai, kiek knygų yra namuose ir nuo to, ar vaikui buvo skaityta balsu jam esant mažam.

Pasak T. Tamošiūno, skaitomumas priklauso nuo dviejų statuso veiksnių - pajamų ir išsimokslinimo. Žinoma, įtakos turi ir gyvenamoji vieta

Nurodydami neskaitymo priežastis, žmonės įvardija laiko ir lėšų trūkumą. Laiko stokos problema ypač aktuali miestiečiams – tai byloja apie daug dinamiškesnį jų gyvenimo būdą.

T. Tamošiūno teigimu, galbūt reikėtų pradėti bibliotekų reguliavimą. Šiuo metu bibliotekos gauna lėšų už kurias savarankiškai perka knygas. “Kai jos pačios renkasi, renkasi primityvesnę literatūrą”, - problemą įvardijo T. Tamošiūnas.

Jo teigimu, taip pat labai svarbus išskirti vyresnio amžiaus žmones – jie turėtų būti tikslinė grupė.

Vyresnio amžiaus žmonių skaitomumo problemą akcentavo ir D. Teišerskytė. Jos teigimu, būtina atkreipti dėmesį į daugiau nei milijoną pensininkų ir neįgaliųjų, kuriems neprieinamos knygos ar spauda.

Kitą savaitę Seime vyks tarptautinė konferencija, skirta skaitomumo skatinimui. “Tarptautinė konferencija padės pagrindus didžiuliam darbui žmogaus gražinimą prie kalbos”, - sakė D. Teišerskytė. Seimo valdybos sprendimu sudarytos darbo grupės konferencijos programai ir Ilgalaikės valstybinės skaitymo skatinimo ir kalbos įgūdžių ugdymo programos koncepcijai parengti.

